



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cursus Biennalis Studii Canonici, Sive Succincta Et
Methodica Sacrorum Canonum Explanatio**

Engelhard, Johann Martin

Moguntiae, 1700

Titulus XXVII. De Sententiâ & re Judicatâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63255](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63255)

TITULUS XXVII.

De

Sententiâ & re Judicatâ.

QUÆRES 1. Quid sit sententia & quotuplex?
 Respond. Sententia est pronuntiatio seu definitio iudicis finem controversiæ imponens res verò iudicata est ipsa causa quæ per pronuntiatam à iudice sententiam finem controversiæ accipit; sententia alia est interlocutoria alia definitiva. Interlocutoria est quæ fertur super certo aliquo articulo controverso causâ principali in litis pendentia manente; definitiva verò est, quæ totam causam principalem dirimit, & litem definit. *can. ei qui caus. 2. q. 6.* Utraque autem sententia duplex est, definitiva enim vel est absolutoria vel condemnatoria; illa reum ab actione intentatâ absolvit, hæc verò condemnat. Interlocutoria vel est merè interlocutoria, vel habens vim sententiæ definitivæ; illa dicitur, quæ parit quidem præjudicium, sed per sententiam definitivam reparabile, & ab eodem iudice revocari potest; interlocutoria habens vim definitivæ vocatur, quæ parit præjudicium per sententiam definitivam irreparabile; talis est quâ causa pronuntiatur deserta, item mandatum de solvendo & omnis sententia quæ definit unum articulum negotii principalis, à cuius definitione solutio quoque alterius dependet; veluti si iudex minorem petentem restitui in integrum pronunciat non esse minorem; si admittat vel rejiciat exceptionem peremptoriam, &c.

QUÆRES 2. Quid ad valorem sententiæ
 S 2 requi.

requiratur? Respond. Sententia ut valida sit multa requirit; 1. non debet ferri ante conclusionem in causa, id est, priusquam ab utraque parte submissum fuerit, quod si partes submittere noluerint, nec tamen novas probationes aut motiva ad causam servientia adduxerint, Iudex terminum ad submitendum præfiget, aut causam pro conclusâ acceptabit. *Authent. jubemus Cod. de Iudiciis.* quo facto nulla ulterior probatio vel exceptio admittenda erit *cap. 25. versu. renuntiatum fuit. de est.* 2. Iudex mature discussis probationibus & exceptionibus utrumque litigantem ad certum diem citari faciet, ad audiendam sententiam vel per se, vel per procuratores legitimos sufficiens mandatum habentes. *cap. 18. b. t. c. 2. de dolo in 6. sententia enim contra non citatum laesa est nulla. l. ea que Cod. quomodo & quando Iudex.* 3. Præsente utraque parte, Iudex pro tribunali sedens ex allegatis & probatis sententiam pronuntiabit. Idque 4. in scriptis. *l. 2. c. 3. Cod. de sent. ex breviculo recte & cap. fin. b. t. in 6.* Ubi tamen excipies causas leves maxime vilium personarum, in quibus opus non est ferri sententiam in scripto. *authent. nisi breves Cod. de sent. ex brevic. recit.* 5. Tempore congruo, id est die non feriata sed Juridicâ. *cap. 1. & fin. de feriis.* eoque diurno non nocturno nisi aliud consuetudo permittat. *cap. 24. de off. de leg.* 6. Hæc sententia debet esse absolutoria vel condemnatoria, expressè vel virtualiter *l. 1. ff. de re iud.* Causam tamen absolutionis inferere necesse non est. 7. Debet esse certa & conformis libello, ut constet quid quantumque adjudicatum fuerit. 8. Non debet esse contraria Iuri; quâ in re duo distinguendo sunt: vel enim fertur

fertur contra jus constitutionis, & tunc ipso iure nulla est, & nomen sententiæ non meretur. *cap. 1. h.t.* vel lata est contra jus partis, dicendo, v. gr. testamentum validum esse ex falsa suppositione quod testator pubes fuerit, & tunc ipso iure subsistit, atque, nisi de eâ appelletur, in rem iudicatam transit. *cap. 13. h.t.* 9. Non debet esse contraria legi communi, & sensui usu recepto, sive sententiæ practicè probabiliori.

OBIICIES. Iudicium iniustum non est iudicium. *can. 1. c. 23. quest. 2.* Ergo & sententia iniusta, qualis est ea quæ fertur contra jus partis non erit sententia. Respond. Iudicium iniustum idè quod contra jus constitutionis peccatum fuerit, non est iudicium, Conced. Si solum contra jus partis Nego antec. & sub data distinctione conseq.

QUÆRES 3. Quis sit sententiæ latæ effectus? Resp. Sententiæ latæ effectus est: Primo, quod si in rem iudicatam transierit, executioni mandetur. *cap. 14. h.t.* Transit autem in rem iudicatam si intra decendium non fuerit appellatum. Priusquam autem ipsa fiat executio in praxi prius decernuntur litteræ paritorie; quibus condemnatus jubetur sententiæ à Iudice latæ parere, quibus si non paruerit, ipsa tandem decernitur executio. Secundo, Facit ius inter partes, adeo ut id quod antecedenter ex contractu debebatur, nunc ex re iudicatâ solvi debeat; actori enim parit actionem, reo vero per sententiam absoluto exceptionem rei iudicatæ. Tertio, semel lata, non rescinditur etiam prætextu instrumentorum noviter repertorum. *cap. inter monasterium, & cap. 21. h.t. l. sub prætextu Cod. de transact. l. sub specie ff. de re iudic.*

OBIICIES. Retrahetur sententia legitime lata prae-textu instrumenti noviter reperti. *l. un. Cod. de sent. advers. fiscum. l. imperatores. vers. tamen ff. de re jud.* Ergo male assertitur sententiam rescindi non posse. Respond. Retrahetur sententia in causis publicis v. gr. Reipublicae vel Ecclesiae, & si fuerit petita restitutio Conced. in causis privatis Neg. *Gonzal. in cap. suborta. h. t. num. 8.*

TITULUS XVIII.

De

Appellationibus, Recusationibus & Relationibus.

QUÆRES 1. Quid sit appellatio? Resp. Appellatio est ab inferiori iudice ad superiorem ratione gravaminis facta provocatio; quæ quoad substantiam est iuris naturalis, cum sit species defensionis, & in Innocentiae praesidium comparata; quoad modum autem & solemnitates, est iuris positivi; alia est judicialis quæ fit ab actibus judicialibus, alia extrajudicialis & improprie dicta quæ fit ab actibus & decretis extrajudicialibus, v. gr. ab Electione, vel collatione beneficii. dicitur impropria, eo quod non necessario requirat iudicem à quo fiat, cum etiam à parte litigante, quæ gravamen infert appellari possit.

QUÆRES 2. An appellationi interpositæ semper deferri debeat, & quis sit appellationis rationis effectus? Respond. Appellatio si ex justa causa interponatur, admittitur, si verò frivola, v. g. animo, mo.